

Elektronik haberleşme sektöründe rekabetin gelişebilmesi için düzenleyici otoritenin bağımsızlık ve etkinliğinin artırılması gerekli

Yusuf Ata Ariak Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği (TELKODER) Yönetim Kurulu Başkanı

“**S**eşitli AB ülke işletmecilerinin ülkemizde birçok işbirlikleri ve işbirlikleri bulunmaktadır. Fakat ülkemizde mevcut olan rekabet eksikliği nedeniyle bu ilişkiler daha ileri seviyelere taşınmamaktadır. Türkiye Elektronik Haberleşme Sektöründe, AB müktesebatına uyum konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır, ancak sektörde rekabetin gelişebilmesi için düzenleyici otoritenin bağımsızlığının ve etkinliğinin artırılması gerekmektedir. AB ile işbirliği ve ilişkilerin seyrinin daha da ileriye taşınması, ülkemizde serbestleşmenin tamamlanması ve rekabet seviyesinin tüketiciye hizmet eder noktaya gelmesi açısından büyük önem taşımaktadır

Sektörünüzün Türkiye ekonomisi içindeki yeri, gelişme potansiyeli, Türkiye’de Elektronik Haberleşme Sektörünün Büyüklüğü serbestleşmenin başladığı 2000’li yılların başlarında artış göstermesine karşın, 2008 yılından beri artmamakta, döviz kurunda yaşanan dalgalanmaların da etkisiyle yaklaşık 15 - 16 milyar \$ düzeyinde seyretmektedir. Sektör gelirleri 2016 yılında 15,1 milyar \$ olmuştur.

Elektronik Haberleşme Gelirleri 2010-2016, Dünya ve Türkiye:

Türkiye’de telekomünikasyon sektörü, ülkemizdeki genç nüfusun büyüklüğü, Telekom hizmetlerine ve veriye olan talebin fazlalığı gibi faktörler nedeniyle hızlı bir büyüme potansiyeline sahip olmasına rağmen, rekabet eksikliği, sektör üzerinde mali yükler, yatırımın önündeki hukuki ve rekabet engelleri neticesinde sahip olması beklenen büyüklüğün gerisinde kalmaktadır. Bu duruma bağlı olarak, son 8 yıldır arzu edilen büyümeyi gerçekleştirememiştir. Yeni Nesil İşletmecilerin toplam pazar büyüklüğünden aldıkları pay 2016 yılında ~%7 olmuştur.

Dünya ve Türkiye’nin, Gayrisafi Yurt İçi Hâsılatları içinde (GSYİH), Elektronik Haberleşme Gelirlerinin (EHG) yerine bakılacak olunursa, Dünyada GSYİH’nın 1,64’ünü EHG oluşturmaktadır. Türkiye’de ise EHG GSYİH’nın %2’sini oluşturmaktadır. Telekomünikasyon hizmetlerinde rekabet seviyesini belirlemede pazar payları esas alındığından, kat edilecek çok yolumuzun olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu tablo bizlere, muhtemelen dünyada ve Türkiye’deki diğer sektörlerde hiç rastlanmayan özel bir durumu ifade ediyor. Bu tablo, rekabet açısından, firma ve hizmet çeşitliliği açısından yapılacak çok şey olduğunu, çok eksiklerimiz olduğunu gösteren bir tablodur.

AB pazarının Türkiye iş dünyası açısından önemi, yararı ve Türkiye iş dünyasının gelişimine katkısı

AB pazarında yaşanan gelişmeler, Türkiye Elektronik Haberleşme piyasası için oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Telkoder olarak Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve BEREC (Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyiciler Kurumu) gibi AB’nin resmi

organları başta olmak üzere, AB'ye üye ülkelerin yerel düzenleyici kurumları ve bu ülkelerde yaşanan gelişmeleri yakından takip etmekteyiz. Ayrıca 2005 yılından bu yana AB çapında faaliyet gösteren ECTA (Avrupa Rekabetçi Telekomünikasyon İşletmecileri Birliği) üyesiyiz.

AB'nin çeşitli organlarının, yaşanan gelişmeler doğrultusunda aldığı yeni kararlar çerçevesinde yaptıkları mevzuat değişiklikleri, öneriler, genel olarak AB Elektronik Haberleşme Pazarının seyri, ülkemize ve bizlere yol gösterici olmaktadır. AB'nin düzenleyici kurumlarının daha rekabetçi bir sektör oluşturulmasına yönelik çalışmaları ve aldığı kararlar ülkemize örnek teşkil etmektedir. Ülke mevzuatımızın AB mevzuatına büyük ölçüde uyumlu olmasına rağmen uygulama sorunları nedeniyle ülkemizde yeterli gelişme sağlanamamaktadır. Sektörümüz adına atılması gereken adımların veya giderilmesi gereken eksikliklerin farkındalığı açısından AB pazarı ve bu pazarı ilgilendiren bütün gelişmeler büyük bir önem taşımakta ve Türk İş Dünyasını olumlu yönde etkilemektedir.

AB Türkiye katılım öncesi işbirliği kapsamında Elektronik Haberleşme Sektörü ile ilgili önemli çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) için 2015 yılında başlanan ve AB Destekli bir teknik yardım projesi olan "Bilgi Topluma Geçiş ve Tüketicilerin Yararına Olacak Yüksek Hızlı Genişbant Hizmetlerinin Teşvik Edilmesine Yönelik Teknik Yardım Projesi" ülkemiz Telekomünikasyon sektörü için yol gösterici olmuştur. Hem devletimizin hem de AB tarafından destekli bu ve benzeri projelerin yansımalarının ülkemiz telekomünikasyon sektörü için çok önemli olduğuna inanıyoruz.

AB ile işbirliği ve rekabet imkânları, ilişkilerin seyri

2009 yılından bu yana Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Düzenli İlerleme Raporları incelendiğinde, ülkemiz telekomünikasyon

piyasasındaki rekabetin sınırlı düzeyde kaldığı, alternatif işletmecilerin pazar paylarının düşük seviyede olduğu, Telekomünikasyon ağları konusunda ilerleme kaydedilemediği, BTK'nın tam bağımsızlığının güvence altına alınmasına, öngörülebilirliğini ve şeffaflığını sağlama konusunda çalışma yapılmasına ihtiyaç bulunmakta olduğu belirtilmektedir.

Çeşitli AB ülke işletmecilerinin ülkemizde birçok işbirlikleri ve iştirakleri bulunmaktadır. Fakat ülkemizde mevcut olan rekabet eksikliği nedeniyle bu ilişkiler daha ileri seviyelere taşınamamaktadır. Türkiye Elektronik Haberleşme Sektöründe, AB müktesebatına uyum konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır, ancak sektörde rekabetin gelişebilmesi için düzenleyici otoritenin bağımsızlığının ve etkinliğinin artırılması gerekmektedir. AB ile işbirliği ve ilişkilerin seyrinin daha da ileriye taşınması, ülkemizde serbestleşmenin tamamlanması ve rekabet seviyesinin tüketiciye hizmet eder noktaya gelmesi açılarından büyük önem taşımaktadır.

Varsa ticari ve ekonomik anlamda eksikler, engeller, tehditler

Ülkemiz elektronik haberleşme sektöründe vergilendirmenin çok yüksek düzeyde olması, ülkemizde faaliyet gösteren işletmecileri adeta devletin vergi memuru haline getirmiş durumdadır. Bu işletmeciler yaklaşık olarak sektörde oluşan ciro kadar devlete vergi toplamaktadır. Bu durum ise sektörümüzü küresel çapta kırılgan hale getirmektedir. Birçok sektörün omurgası halinde olan elektronik haberleşme sektörünün üzerine bu kadar yük bindirilmesini olumlu bulmuyoruz. Bu durum, AB ile ticari ve ekonomik işbirliklerinin gelişmesi önünde engeller oluşturmaktadır.

Varsa ilişkilerin daha da geliştirilmesi için yapılması gerekenler

AB şirketlerinin ülkemize ve Türk şirketlerinin AB topraklarına, daha rahat girebileceği, serbest bir

ortamda hizmetlerini sunabileceği imkânların tesis edilmesi gerekmektedir. Bu olduğu takdirde zaten işbirlikleri kendiliğinden gelişmeye başlayacaktır. Böylelikle, şirketler, STK'lar, devletler her seviyede işbirliklerine rahatlıkla girebileceklerdir. İlişkilerimizin gelişmesinde faydalı olan AB üyelik sürecimiz, her iki taraf içinde bu imkânların tesis edilebilmesi adına olumlu gelişmelerin başında gelmektedir.

AB ve AB dışı pazarların iş dünyası açısından mukayeseli değerlendirilmesi

Avrupa Birliği hem coğrafi olarak hem de en büyük dış ticareti yaptığımız coğrafya olması hasebiyle, ülkemiz için en öncelikli Pazar konumundadır. Bu açılarıdan, ülkemiz için doğal olarak en önemli Pazar, AB pazarıdır. Ayrıca Türkiye'nin, Asya ve Avrupa arasında adeta doğal bir köprü işlevinden ötürü elektronik haberleşme alanı için çok büyük önem arz eden fiber yatırımların Ülkemiz üzerinden geçmesi ve bu iki kıtada her türlü iş yapan insanları birbirine bağlayabilmesi yani AB ve AB dışı pazarlarını birbirine bağlayabilmesi, değerlendirilmesi gereken bir özelliğimizdir.

ÖZGEÇMİŞ

YUSUF ATA ARIAK

Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği (TELKODER) Yönetim Kurulu Başkanı

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Elektrik Yüksek Mühendisliği mezunu olan Yusuf Ata ARIAK iş hayatına 1971'de Türkiye Elektrik Kurumu'nda başladı. Daha sonra İstanbul Elektrik Dağıtım Şebekesi Geliştirme ve Islahı projesinde görev aldı. Ardından Türkiye Elektrik Kurumu Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başmühendisliği görevini yürüttü.

1977 Yerel seçimleri ile Ankara Belediyesi'nde Belediye Meclisi üyeliği, Genel Sekreterlik ve

Başkan Yardımcılığı görevlerini üstlendi. Türkiye Büyükşehir Belediye'lerinde ilk Genel Sekreterlik yapan kişidir. Görev alanında Belediyenin yeni tüm yatırımlarının yanı sıra EGO ve ASU Genel Müdürlükleri de yer aldı. Aynı dönemde Belediyenin yan kuruluşları olan Tanzim Satış, Ekmek Fabrikası ve Şehirlerarası Otobüs Terminali'nin (AŞOT) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini yürüttü.

12 Eylül müdahalesinin ardından önce ANT A.Ş. ve daha sonra Eser Telekom ve Kablonet firmalarının Yönetim Kurulu üyeliklerini üstlendi.

Alternatif / Yeni telekom işletmecilerinin kurduğu sivil toplum örgütü olan TELKODER (Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği) kurucularından olan ARIAK, 2002 yılından bugüne TELKODER'in Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir. TELKODER, kuruluşundan buyana aktif tüm alternatif telekomünikasyon şirketlerinin ve internet servis sağlayıcıların temsilcisi olmuştur. Halen, Türkiye'nin sadece alternatif işletmecilerini temsil eden öncü bir sivil toplum kuruluşudur.

ARIAK ayrıca, 2010 yılından bu yana, TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) Türkiye Telekomünikasyon Meclisi Başkanlığı'nı da sürdürmektedir.

Yusuf Ata ARIAK halen sektörde 38 yıldır hizmet veren Eser Telekom Şirketinin Yönetim Kurulu Başkanı'dır.

Sencer Solakoğlu

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiriciliği Derneği (TÜSEDAD) Yönetim Kurulu Başkanı

Gümrük Birliği kapsamında tarımsal ürünlerin serbest dolaşımı Türkiye hayvancılığının sonu anlamına gelir

Sektörünüzün Türkiye ekonomisi içindeki yeri, gelişme potansiyeli

Tarımın yıllık hasılası 147 milyar lira olarak açıklanmıştı. Toplam GSYH içindeki oranı %7,5 mertebesinde. İhracat 18 milyar dolara yakın. Toplam ihracatın %12 si civarında. Hollanda Tarımsal üretiminin %60'ını ihraç etmektedir. (yaklaşık 85 milyar Avro) yani bizim nerede ise 5 katımız dan fazla. Bu rakamlar gelişme potansiyelini ortaya koyuyor.

AB pazarının Türkiye iş dünyası açısından önemi, yararı

AB pazarı büyük baş hayvancılık üretim açısından bize bir ithalat kapısı. Et ve damızlık açığımızı

karşılamamızda önemli. Ancak bu sınavda kopya çekmek gibi oluyor. Türkiye dünyanın en büyük ihracatçılarından biri olmak için tüm imkanlara sahip. Gerek yüz ölçümü, gerek istihdam sayıları, gerek toprak kalitesi olarak. Hayvancılık açısından AB pazarı bizim dünyadaki rakibimiz. Coğrafi yerleşim olarak büyükbaş ve hayvansal ürün ithal eden ülkelere yakın olmamız bir avantaj olmasına rağmen, halen kendimize yetemediğimiz için ihracat yapmakta güçlük çekiyoruz.

AB pazarının Türkiye iş dünyasının gelişimine katkısı

Ülkemizde " AB onaylı" hayvancılık işletme sayısı yaklaşık 100